

Verslag Klantarena: “Opgroeien van onze jeugd”

GGD Twente
GGD GHOR Nederland

5 juli 2016

Samenvatting

- In de periode van 0-4 jaar is de essentie dat je met je vragen terecht kan, dat je geruststelling krijgt en dat het kind gevolgd wordt in de ontwikkeling.
- In de periode daarna staat de school heel centraal en ouders ervaren tegenwoordig dat de dialoog met de school in de regel heel moeilijk is. Reden worden gezocht in: prestatiedruk, te veel meten en in hokjes plaatsen.
 - Veel van de aanwezige ouders voelen zich niet serieus (genoeg) genomen in de dialoog met school of huisartsenpost.
 - De school zou veel steviger normen en regels moeten stellen + de goede uitleg.
- School en de huisartsen worden als enige ingang gezien als de vragen of problemen niet meer zelf of met school op te lossen zijn!
 - Maar het blijkt dat ouders huiverig zijn om hulp te zoeken om te voorkomen dat hun kind een stempel opgeplakt krijgt.
- Het is voor ouders niet te bepalen welke informatie die er te vinden is nu betrouwbaar is. De GGD zou hierin als betrouwbare organisatie een veel grotere rol in moeten spelen en liefst ook via moderne media als You Tube en Facebook.
- NB: 'Jeugdgezondheidszorg' is voor deze ouders een grote onbekende.

Introductie

- GGD Twente draagt dit initiatief dat gestart is bij GGD Nederland (GGD GHOR).
- Het is bedoeld om beelden op te halen bij ouders over hun beleving bij alle aspecten die komen kijken bij opgroeiende jeugd in een wereld die nogal aan het veranderen is.
- Alle mensen in de buitenring willen graag leren van de beelden, meningen en ideeën die er leven in de binnenring.
- In de buitenring zitten allerlei collega's van de GGD Twente en een aantal andere betrokken gasten uit ons netwerk.

Voorstelrondje

- Moeder: 2 kinderen (8,6)
- Moeder: 3 kinderen (2,5,7)
- Moeder: 4 zonen (12, 8, 3 en 3 mnd)
- Moeder: 3 kinderen (11, 9, 6)
- Moeder: 1 dochter (6)
- Moeder: 1 dochter (6)
- Moeder: 2 zonen (1,3)
- Moeder: 2 kinderen (14, 9)
- Moeder: 3 kinderen (6,4,2)
- Moeder: 3 dochters (18, 17 en 11)
- Moeder: 1 zoon (6 mnd)
- Moeder: 3 kinderen (9,7,5)
- Moeder: 2 zonen (2,5 en 9 mnd)
- Moeder: 2 dochters (16, 11)

Wat is het eerste waar u aan denkt bij het thema: 'gezond en veilig opgroeien van jeugd'?

- Geborgenheid in het gezin
- Eten en drinken (gezonde voeding)
- Gezondheid en gezond leven
- Goed slapen
- Buiten spelen (beweging, spelen, sociale contacten, buiten zijn) + Nederlandse taal leren.
- Zorg als het nodig is: ziek of gewoon ongerustheid / vragen → een vangnet.
- Opvoeding: op een goede manier omgaan met zichzelf en anderen, contact maken, voor zichzelf opkomen, normen en waarden.
- Accepteren dat anderen anders zijn of dat jij anders bent dan anderen (bijv.: autisme, ADHD, mensen met een ziekte). "Anders is ook normaal".
- Veiligheid en begeleiding op school / kinderdagverblijven (daar laat je je kinderen toch los): betreft zowel fysieke veiligheid als sociale veiligheid (omgaan met anderen, de juf, de klasgenoten).

Wat is het eerste waar u aan denkt bij het thema: 'gezond en veilig opgroeien van jeugd'?

- EHBO voor kinderen: hoe te handelen als er iets met kinderen is (bijv. kralen ingeslikt), kreeg ik aangeboden in Duitsland.
- Veilig internetgebruik: met name hoe kinderen daarin te begeleiden zodat ze er goed mee omgaan.
- Leren van en omgaan met seksualiteit.
- Omgaan met puberende jongeren (cursus); m.n. voor het eerste kind.
- (alcohol en drugs).

Welke organisaties kent u die hiermee bezig zijn?

- GGD
- Ministerie
- Kinderbescherming
- Huisarts
- Schoolarts
- Consultatiebureau
- Mediant (GGZ)
- Scholen
- Kinderdagverblijven
- Logopedist en andere hulpverleners
- LOES

Maar vaak krijg je er niet mee te maken als er niks aan de hand is!

Wat vindt u van de ontwikkeling naar meer samen- en zelfredzaamheid?

- Voor veel mensen prima maar er zijn groepen die juist meer ondersteuning nodig hebben.
- Vaak hebben die mensen het niet eens zelf in de gaten, en vaak de omgeving ook niet.
- Waar het niet nodig is kan je meer loslaten en die ruimte juist benutten om nadrukkelijker aanwezig zijn waar het wel nodig is of waar mogelijk risico's zijn.
- “achter de deur kijken” wordt belangrijk geacht.
- De wetenschap dat er een lijntje nodig is waar je met onzekerheid terecht kan.
- In Duitsland is er veel vaker contact met kind en ouders; het is de geruststelling van het meetmoment dat fijn is (met name in de eerste levensjaren).
 - Vooral de eerste weken is die hulpbron heel fijn.

En na 4 jaar?

- Vooral in de situatie dat je kind bijzondere zorg nodig heeft is professionele hulp essentieel.
- De extra ogen die de school daarin kan bieden zijn essentieel in die eerste fase waarin je ontdekt dat er mogelijk iets aan de hand is:
 - het lijkt alsof dat geen normaal gegeven is maar afhankelijk is van de leerkracht
 - Het start met sparring over wat we waarnemen
- Er zijn ook ervaringen dat de school eigenlijk niet mee lijkt te werken en dat “ouderinstinct” genegeerd wordt of ontkend wordt. Zeker als er verschil van mening is over wat een kind thuis en op school laat zien.
 - Veel ouders ervaren dat de dialoog met school moeizaam gaat zowel bij voorbeelden van ‘over-’ als ‘onderpresteren’.
 - De school meet tegenwoordig enorm veel, er lijkt veel prestatie onder druk gevraagd te worden. Niet alle kinderen komen hier goed doorheen en krijgen dan te snel verkeerde ‘stempel’ opgedrukt “(thuis doen ze het wel en op school niet...)”.
 - De scholen plaatsen tegenwoordig te snel kinderen in hokjes en ouders zijn daar heel huiverig voor.
- Met de huisartsenpost hebben ouders soms dezelfde ervaring: niet serieus (genoeg) genomen. Zeker als je slechts geruststelling zoekt.
 - Je moet daarin enorm assertief zijn

Wat zou helpen in het zelfredzaam zijn?

Wat zou ideaal zijn in de relatie met school:

- Een onafhankelijk (van de docent) contactpersoon op school (intern begeleider)

Hoe zit het met de 'lichamelijke gezondheid'?

- Dat de school het goede voortouw neemt. Mooi voorbeeld met een school die drinken aan banden heeft gelegd en met heldere richtlijnen kwam
- Sporten / bewegen:
 - Meer op de fiets i.p.v. de auto
 - Naar een sportclub
- Hier ligt een grote verantwoordelijkheid voor de ouders maar die zijn vaak zoekende naar goede en betrouwbare informatie
 - Waar is nu betrouwbare informatie te vinden? Bijvoorbeeld over voeding (iedereen is nu expert tegenwoordig)
 - De GGD kan hierin enorm helpen, zeker als ze gebruik maakt van de kennis die in de eerste 4 jaar is opgedaan
 - Veel gericht en laagdrempelige informatie beschikbaar stellen
 - Op school aan leerkrachten en kinderen informatie verstrekken
 - Groepsdruk onder kinderen is groot dus daar kan school heel goed en meer op inspelen!
- De school is de ideale omgeving die voor iedereen een paar hele goede punten kunnen maken m.b.t. voeding en bewegen!
- Het aanbod aan 'beweging' is in Enschede wel groot. Goed ook dat sportclubs aansluiten op de schoolroosters

Hoe zit het met de 'psychische en sociale gezondheid'?

Wat is dat:

- Dat de kinderen goed in hun vel zitten.
- Eigenwaarde, positief zelfbeeld opbouwen. Gelukkig zijn!
- Dat kinderen ook de ruimte krijgen om dit op te bouwen en hun eigen weg te vinden.

Rol ouders:

- Cruciaal, zijn diegene die hier het meeste van zien.

Rol school:

- Vooral op het domein van pesten is school belangrijk: signaleren en er mee omgaan.
- Overzicht houden en actief ingrijpen als gedragsnormen overschreden worden (maar ook een beetje ruimte geven).

Stel het gaat niet goed?:

- Eerst veel met het kind praten.
- Mogelijk een training / cursus organiseren en zelf hulp zoeken.
- Eerste ingangen zijn huisarts en school.
- Andere ingangen kent men niet.

Hoe zit het met opvoeden?

- Is primair de verantwoordelijkheid van de ouders maar de school speelt een belangrijke rol (grenzen, normen, waarden).
- “Vroeger” was alles (door de cultuur) wat duidelijker met meer kaders.
- “Nu” lijken er minder kaders en duidelijkheid te zijn en dus meer onzekerheid.
- Gek genoeg wordt je geacht als je een kind krijgt dat je alles al weet, maar als je een puppy koopt krijg je er vaak al een puppyncursus bij aangeboden.
- Een van de BSO's biedt een 'oudercursus' aan, gebaseerd op hoe zij het zelf aanpakken op de BSO. Bijna alle ouders gingen hier naartoe en het was zeer leerzaam.
- LOES-bijeenkomsten bezoeken.
- Iets voor iedereen werkt beter dan dat je zoiets aangeboden krijgt als er “iets is”. Dan lijkt het meteen een soort stempel en daar is men huiverig voor.

- Dus voordat de vraag er is zou er aanbod moeten zijn!
 - Vaste bijeenkomsten, laagdrempelig maar wel modern! (niet ingegeven door protocollen, liever op een leuke manier op moderne media)
 - Bedoeld voor normale kinderen en niet alleen voor probleemgevallen
 - Voorbeelden: 'mama café' in Hengelo / YouTube / Facebook
 - Gevoel: voor normale vragen heeft men nauwelijks tijd
 - Moderne media kunnen wellicht goed benut worden en de GGD kan daarin als betrouwbare organisatie een belangrijke rol in spelen
- Ook hier de opmerking om vooral de kennis te delen met de scholen.

Ronde 2: Vragen uit de buitenring

Vraag 1: wat als een hulpverlener ongerust is, maar de ouders reageren niet ?

- Open en eerlijk je zorg op tafel leggen! (resoluut antwoord)
 - De zorg goed benoemen, zo concreet mogelijk maken
 - Eventuele vervolgstappen / onderzoek schetsen
- En wat als de ouder de zorgpunten van de hulpverlener niet herkent of in de verdediging schiet?
 - Verdediging kan snel optreden omdat het natuurlijk niet niks is om dit te accepteren
 - Anders even laten rusten en vragen of ouders op specifieke dingen zouden willen letten (of ze die wellicht gaan herkennen)
 - Als het kan dan ook alvast een vervolgafspraak maken
- Communicatie en de manier waarop het gebracht wordt is heel belangrijk.
- Ouders zeggen vaak niets omdat ze niet als overbezorgd te boek willen staan.

Vraag 2: Waar zouden we de scholen over moeten adviseren, welke opdracht geef je ons daarin mee?

- Vooral over suikers en gezond eten (maar ook roken)
- Uitleg op school (aan kinderen zelf) hoe slecht suikers e.d. zijn
- Posters of andere spelletjes ontwikkelen voor school om dit inzichtelijk te maken
- Probeer scholen over te halen hier meer aandacht aan te besteden of liefst nog wat meer dwingende regels voor toegestane voeding en drinken
 - Bewustwording kind beïnvloeden: “De broodtrommelanalyse”
- Een tweede thema betreft “omgang met elkaar” / pesten
 - Actief aanbieden of er ruimte voor scheppen
- Een derde thema betreft advisering aan school m.b.t. voldoende pauze en bewegen en buiten spelen (zeker nu overal continu roosters zijn ingevoerd)
 - Voldoende aandacht voor spelen, contacten, buiten
- ‘Het menselijk lichaam’ zou eigenlijk al een vak op de basisschool moeten zijn

Vraag 3: zouden inloopsprekuren op school (diverse thema's) helpen?

- Daar zou zeker behoefte aan zijn.
- Het beeld is nu dat als je terecht zou willen komen dat dat wel eens heel lang zou duren.
- Nu is er aanbod van schoolmaatschappelijk werk maar we zouden eerder andere meer laagdrempelige zaken met bijvoorbeeld de GGD bespreken.
- Vaste gezichten / aanspreekpunten zouden dan ook enorm helpen.

- **Ideaal:** als er vaste gezichten zijn in de periode 0-18! Dan is er zelfs de kans dat kinderen in de periode 14-18 zelf contact zoeken (bijv. Casemanager).
- **Tip:** Maak de verpleegkundigen en artsen met foto op de school bekend.
- **Tip:** wellicht consultatiebureau oprekken van 0-18.
- **Tip:** communiceer veel beter over dat wat instanties doen op school (daar weten ouders vaak niks van).

Vraag 4: Wat kunnen wij doen zodat jullie daadwerkelijk een goed gesprek over opvoeden ervaren?

- In welke situaties zou dat een behoefte zijn:
 - Bij vragen over wat te doen in bepaalde situaties en hoe leer in mijn kind begrijpen.
 - Allerlei soorten problemen die je kan ervaren betreffende eten, vermoeidheid, gedrag, slapen, etc.
- Bij wie ga je als eerste te rade: vriendin, school of consultatiebureau.
- **Tip:** stel de vraag naar de verwachting ook expliciet in het gesprek met ouders.
- **Tip:** volg kinderen langer dan 4 jaar als de ouders die behoefte hebben.
- **Tip:** informeer ouders altijd over alles wat men op de achtergrond aan informatie aan het verzamelen is.

Vraag 5: Wat als er al in de “Prenatal-does” al informatie zit waar je gebruik van zou kunnen maken?

- ‘Nee’ dat zou niet werken, daar ben je dan helemaal niet mee bezig.
- Hoogstens de verloskundige of het consultatiebureau zou hierin een rol kunnen spelen.
- Je bent dan alleen maar bezig met het eerste jaar en niet met de jaren daarna.
- Op latere leeftijd aanbieden, liefst via persoonlijke contacten.

Vraag 6: welke vragen leven er in de periode 4-18?

- Bevestiging van goede groei en ontwikkeling (meten en wegen).
 - We krijgen niets te horen van de onderzoeken in groep 2 en 7!
- Er is wel behoefte aan een digitaal dossier, wellicht met een aantal metingen die je zelf kan doen.
 - Kan alleen een app zijn waarin je zelf een aantal metingen en onderzoeken zou kunnen doen.
- Een vertrouwde mogelijkheid bieden voor de kinderen zelf (m.n. 14+).
 - Lichaam, seksualiteit, etc.
 - NB: hier zou het bekende en vertrouwde gezicht weer belangrijk zijn.

Ronde 3: Nabespreking buitenring

Wat vonden jullie van deze vorm?

- Heel goed
- Heel leerzaam
- Open laagdrempelige avond

Wat was de rode draad?

- Te weinig zichtbaar na 4 jaar.
- Dat je moet blijven luisteren naar wat ouders te zeggen hebben, die zijn expert op hun eigen kind.
- Dat de toon ook heel belangrijk is.
- Ouders vinden informatie heel belangrijk en de mogelijkheden om die in hun eigen tijd en thuis te vinden. Social media werden vaak genoemd.
- Opvallend was ook de behoefte aan bevestiging / geruststelling dat alles goed gaat
- Door het in gesprek zijn met elkaar worden “de lijntjes” en kaders geen beperking meer maar een referentiekader
- Het vaste gezicht!
- “Als ouder krijg je niet te horen waarnaar gekeken wordt”!! (en door wie)
- Het enorme belang van scholen ook als kanaal voor ons

Waar zijn we door verrast?

- De positieve beeldvorming over onze 0-4 begeleiding! In tegenstelling tot het beeld van het “consternatiebureau”.
 - Behalve het gevoel van ‘op audiëntie te moeten komen’ , dit geldt met name voor de 4 – 18.
- Dat adviezen soms niet concreet genoeg zijn → en dat we soms niet voldoende oog hebben voor eventuele vragen die men daarna nog wil stellen.
- 0-4 is erg gericht op geruststelling en 4+ is erg gericht op risicoselectie, maar dat weten we niet over te brengen.
- Opvallend was ook de suggestie dat we hetzelfde gezicht en instantie houden na de 0-4 periode.
- Dat ouders bang zijn voor een negatieve “stempel”.
- **JGZ is totaal onbekend!**

Wat zien jullie als de grootste uitdaging?

- De scholen veel meer als kanaal gebruiken.
 - Zichtbaarheid op school
 - Posters, etc.
 - Cursussen
 - Beter de leerkrachten ondersteunen (hun taken verlichten)
 - Etc.
- De overgang van 0-4 naar 4+ veel beter vormgeven.
- Vaste gezichten creëren die er ook zijn als er “normale” vragen zijn en niet alleen bij problemen.
- Aanbod via moderne media aanbieden (YouTube, Facebook).

Bedankt allemaal!